

Tavoitteena
terve ja hyvinvoiva
kana

Sisällys

Eläinsuojelulain merkitys tuottajalle	3
Eläinsuojeluvalvonta	3
Kanan pitopaikka	5
Yleiset vaatimukset.....	5
Pitopaikan olosuhteet.....	5
Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito.....	7
Laitteet ja välineet.....	7
Ulkotarha ja muu ulkotila.....	7
Kanan hoito	8
Hyvinvoinnista huolehtiminen.....	8
Kanan juotto ja ruokinta.....	8
Kanan kohtelu ja käsittely.....	9
Kanalle suoritettavat toimenpiteet.....	11
Kanan lopetus tilalla.....	11
Eläinjalostus.....	11
Eläimen tuotantokykyyn vaikuttaminen.....	11
Munivat kanat	12
Yleiset vaatimukset.....	12
Kanalarekisteri.....	12
Kanojen häkkikasvatus.....	14
Varustelemattomat häkit.....	14
Varustellut häkit.....	14
Avokanalat.....	14
Lisävaatimukset vähintään 350 kanan avokanalalle.....	17
Munivien kanojen emot	17
Kananpoikaset	18
Häkkikasvatus.....	18
Muu kuin häkkikasvatus.....	18
Broileri	19
Broileriemo	19

Tavoitteena terve ja hyvinvoiva kana

Tähän esitteeseen on koottu yhteen kanojen pitoa ja hyvinvointia koskevien eläinsuojelusäädösten sisältöä. Säädösten lisäksi esitteeseen on koottu eläintenpitoa koskevia suosituksia, jotka eivät ole sitovia. Suositusten tarkoituksena on ohjata eläintenpitoa eläinten hyvinvoinnin kannalta parempaan suuntaan.

Lähteinä käytetyt säädöstekstit ovat kokonaisuudessaan luettavissa maa- ja metsätalousministeriön internet-sivuilla osoitteessa www.mmm.fi.

Lähteet: eläinsuojelulaki (247/1996 muutoksineen), eläinsuojeluasetus (396/1996 muutoksineen), maa- ja metsätalousministeriön asetus kanojen pidolle asetettavista eläinsuojeluvaatimuksista (10/EEO/2000), ministeriön asetus kanojen pidolle asetettavista eläinsuojeluvaatimuksista annetun asetuksen muuttamisesta (10/EEO/2002), ministeriön päätös eläinten teurastamiselle asetettavista eläinsuojeluvaatimuksista (23/EEO/1997), ministeriön päätös eläinten teurastamiselle asetettavien eläinsuojeluvaatimusten muuttamisesta (6/EEO/1999), ministeriön päätös nisäkäs- ja lintulajiin kuuluvien tuotantoeläinten lopettamiselle asetettavista eläinsuojeluvaatimuksista (18/EEO/1996), ministeriön asetus nisäkäs- ja lintulajiin kuuluvien tuotantoeläinten lopettamiselle asetettavista eläinsuojeluvaatimuksista annetun päätöksen muuttamisesta (5/EEO/2000) ministeriön asetus tuotantoeläinten lääkityksestä pidettävästä kirjanpidosta (13/EEO/2000) sekä ministeriön asetus tuotantoeläinten lääkityksestä pidettävästä kirjanpidosta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen muuttamisesta (4/EEO/2005).

Eläinsuojelulain merkitys tuottajalle

Eläinsuojelulain tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta. Lain avulla pyritään myös edistämään eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua.

Eläimiä on kohdeltava hyvin eikä niille saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä. Myös tarpeettoman kivun ja tuskan tuottaminen eläimille on kielletty.

Eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä sekä otettava huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet. Tuotantoeläinten kohdalla tämä merkitsee usein sairastuvuuden vähenemistä ja tuottavuuden kasvua.

Eläinsuojeluvallonta

Kanojen hyvinvointiin liittyvissä ongelmatilanteissa tai jos on aihetta epäillä, että kanoja pidetään tai hoidetaan eläinsuojelusäädösten vastaisesti, voi yksityinen henkilö ottaa yhteyttä paikallisiin eläinsuojeluviranomaisiin. Eläinsuojeluvallontaa paikallistasolla hoitavat kunnan eläinlääkäri, kunnan terveydensuojeluvallontaa hoitavat viranhaltijat (terveystarkastajat) sekä poliisi. Läninhallitus ja erityisesti siellä työskentelevä läänineläinlääkäri ohjaa ja valvoo eläinsuojelusäädösten noudattamista läänin alueella. ▶

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira ohjaa ja valvoo keskuhallinnon viranomaisena eläinsuojelusäädösten täytäntöönpanoa ja noudattamista. Ministeriötasolla eläinsuojelusäädösten valmistelu ja niiden täytäntöönpanon valvonta kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle.

Viranomaisten lisäksi eläinsuojelutarkastuksia tekevät lääninhallitusten valtuuttamat eläinsuojeluvalvojat. Eläinsuojeluvalvojat voivat tehdä tarkastuksia muualla paitsi kotirauhan piirissä. Kotirauhan piiriin kohdistuvassa tarkastuksessa eläinsuojeluvalvoja voi kuitenkin tarkastusoikeutensa rajoissa tarvittaessa avustaa viranomaista. Eläinsuojeluvalvoja voi tarkastuksen yhteydessä antaa eläimen omistajalle tai haltijalle neuvoja ja ohjeita, sen sijaan kieltoja ja määräyksiä voivat antaa vain viranomai-

set. Jos eläinsuojeluvalvoja havaitsee tarkastuksessa sellaisia epäkohtia, jotka edellyttävät kieltojen tai määräysten antamista, hänen on ilmoitettava asiasta eläinsuojeluviranomaiselle.

Vuonna 2010 lääninhallitus korvautuu uudella aluehallintoviranomaisella. Ajankohtaista tietoa eläinsuojeluvalvonnan muutoksista päivitetään Eviran internetsivulle www.evira.fi.

Maassamme on lisäksi lukuisia eri eläinsuojelujärjestöjen omia eläinsuojeluvalvojia, joiden toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen. Näillä eläinsuojeluvalvojilla ei kuitenkaan ole eläinsuojelulakiin perustuvaa oikeutta tarkastusten suorittamiseen.

Kanan pitopaikka

Yleiset vaatimukset

Kanojen pitopaikan on oltava riittävän tilava, suojaava, valoisa, puhdas ja turvallinen sekä mahdollisimman hyvin kanojen luontaiset tarpeet huomioon ottava. Eläintilat on suunniteltava ja rakennettava siten, että kanat voidaan pitopaikassaan tarkastaa ja hoitaa vaikeuksista. Pitopaikan tulee tarjota riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja sekä liiallista kylmyyttä, lämpöä ja kosteutta vastaan. Eläinsuojelullisiin näkökohtiin tulee kiinnittää huomiota jo rakennusten ja aitausten suunnitteluvaiheessa.

Pitopaikka ei saa vahingoittaa kanoja eikä vaarantaa niiden terveyttä, ja sen tulee olla mahdollisimman paloturvallinen. Kanojen on voitava pitopaikassaan seistä, levätä ja nousta makuulta luonnollisella tavalla sekä liikkua. Samassa pitopaikassa pidettävien kanojen on voitava pitopaikassaan asettua yhtä aikaa makuulle.

Kanojen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että kanojen vahingoittumisen vaara on mahdollisimman vähäinen. Kanojen pitoon tarkoitettujen eläinsuojien ja häkkien sisäpintojen sekä kanojen pitoon tarkoitettujen varusteiden ja laitteiden on oltava helposti puhtaana pidettäviä ja tarvittaessa desinfioitavissa. Pintakäsittelyyn ei saa käyttää puunsuoja-aineita, maaleja tai muita aineita siten, että ne voivat aiheuttaa kanoille myrkytyksen.

Eläinsuojan seinien, lattian ja orsien on oltava rakenteiltaan ja materiaaleiltaan kanoille sopivia. Verkkopohjaisessa tai muussa rei'itettyssä lattiassa olevien aukkojen on oltava reunoiltaan sileitä ja kooltaan ja muodoltaan sellaisia, että kanoille ei aiheudu vahingoittumisen vaaraa.

Kanojen pitopaikan lattian tai pohjan on oltava kanoille sopivasta materiaalista sekä sellainen, että se ei aiheuta linnuille vahinkoa. Lattian tai pohjan on oltava sellainen,

että se tukee riittävästi linnun jalkojen jokaista eteenpäin osoittavaa kynttä. Jos kanoja pidetään verkkopohjalla, verkon langan paksuuden on oltava vähintään 2,0 mm.

Kaksi- tai useampikerroksisen kanojen pitojärjestelmän on oltava sellainen, että jokainen kerros voidaan tarkastaa suoraan ja vaivatta ja kanat voidaan poistaa kerroksista asianmukaisesti. Päällekkäin sijoitettavat kerrokset on rakennettava ja sijoitettava siten, että kanojen ulosteet eivät putoa alempiin kerroksiin.

Kanahäkin oviaukon on oltava kooltaan, rakenteeltaan ja muodoltaan sellainen, että kana voidaan poistaa häkistä ilman, että sille aiheutuu tarpeetonta kärsimystä tai vahingoittumisen vaaraa.

Suositus:

Kanalassa on lämpötilan ylärajahälytyn ja palovaroitin, jonka antama hälytys voidaan kuulla kaikkina vuorokauden aikoina. Eläinten hoitaja on varautunut hätätilanteisiin ja hänellä on käytettävissään tarvittavaa pelastus- ja palontorjuntavälineistöä.

Pitopaikan olosuhteet

Kanojen pitopaikassa on oltava riittävä ilmanvaihto, jonka avulla huolehditaan siitä, etteivät haitalliset kaasut, pöly, veto tai liiallinen kosteus vaaranna eläimen terveyttä eikä hyvinvointia. Myös pitopaikan lämpötilan on oltava kanoille sopiva.

Jos käytössä on pääasiassa koneellinen ilmanvaihto, on varauduttava kanojen terveyden ja hyvinvoinnin kannalta riittävän ilmanvaihdon järjestämiseen myös laitteiston häiriöiden aikana. Koneellista ilmanvaihtoa käytettäessä on laitteistossa tarvittaessa oltava toimiva hälytysjärjestelmä. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti.

Pitopaikan valaistuksen tulee olla kanoille sopiva ja riittävä lintujen asianmukaiseen tarkastamiseen ja hoitamiseen. Jos eläinsuojan valaistukseen käytetään pääasiassa keinovaloa, kanoille on järjestettävä sopiva lepoaika vähentämällä riittävästi valon voimakkuutta. Käytettäessä pääasiassa luonnonvalaistusta ikkunat on sijoitettava siten, että valo jakautuu tasaisesti eläinsuojan eri osiin.

Pitopaikassa ei saa esiintyä jatkuvaa kanoja häiritsevää tai niille haittaa aiheuttavaa melua. Melutaso on pidettävä kanalassa mahdollisimman alhaisena. Jatkovaa tai äkillistä melua on vältettävä, eivätkä kanat saa olla jatkuvasti alltiina melulle, joka ylittää 65 desibeliä (dB(A)).

Jos kanojen pitopaikassa käytetään pehkuu, se on pidettävä sopivan kuivana.

Suositus:

Kanalan suhteellinen ilmankosteus on 60–80 %, eikä ilman virtausnopeus lintujen läheisyydessä ylitä 0,2 m/s. Kanalan lämpötila täysikasvuksille kanoille on 15–20 °C. Kanalan ilman haitalliset kaasut ja epäpuhtaudet eivät ylitä seuraavia raja-arvoja muutoin tilapäisesti ja lyhytaikaisesti:

ammoniakki	10 ppm* tai 25 ppm*, jos pitopaikassa käytetään pehkuu
hiilidioksidi	3000 ppm*
rikkivety	0,5 ppm*
orgaaninen pöly	10 mg/m ³

*ppm = aineen pitoisuus miljoonasosina ilmaistuna.

Kanala on varustettu hälytysjärjestelmällä, joka antaa hälytyksen lämpötilan noustessa tai laskiessa liikaa sekä sähkökatkosten tai muiden vastaavien kanojen hyvinvointiin vaikuttavien häiriöiden aikana.

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Pitopaikka ja sen rakenteet, varusteet ja laitteet on pidettävä puhtaina ja hyvässä kunnossa ja tarvittaessa desinfiotava.

Pitopaikka ja sellaiset laitteet, jotka vaikuttavat eläinten terveyteen ja hyvinvointiin, on tarkastettava vähintään kerran päivässä. Kanojen terveyttä ja hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi, ja jollei se ole mahdollista, lintujen terveyden ja hyvinvoinnin turvaamisesta on huolehdittava muilla keinoin.

Eläinsuojassa on huolehdittava jyrksijöiden ja muiden haittaeläinten torjunnasta.

Laitteet ja välineet

Jos kanojen hoitoon, käsittelyyn, kiinniottamiseen, kuljetamiseen, tainnuttamiseen tai lopettamiseen tarkoitettujen välineiden, laitteiden ja aineiden käyttö ilmeisesti aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kipua tai tuskaa, ei niitä saa valmistaa, maahantuoda, myydä, luovuttaa eikä käyttää.

Kanojen pitoon tarkoitettujen laitteet ja välineet, ruokinta- ja juottolaitteet on rakennettava ja asennettava siten, että ne ovat kanoille turvallisia. Ruokintakourut, -astiat ja muut ruokintalaitteet on sijoitettava kaikkien kanojen ulottuville.

Kanojen pitopaikassa on oltava riittävä määrä juomapaikkoja. Vesiastiat, -kourut, -nipat ja muut juottolaitteet on sijoitettava siten, että ne ovat kaikkien kanojen ulottuvilla.

Ulkotarha ja muu ulkotila

Jos kanoilla on mahdollisuus päästä ulos, eläinsuojasta ulos johtavan kulkureitin on oltava kanoille turvallinen. Ulkotarhan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon kanojen lukumäärä ja tarhan pohjan laatu. Tarhan pohjan on oltava sellainen, että se voidaan pitää kuivana. Ulkotarhassa ei saa olla rakenteita tai esineitä, jotka saattavat vahingoittaa lintuja. Ulkotarhan aitojen on oltava kanoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään kanojen karkaaminen ja vahingoittuminen. Kanoilla on tarvittaessa oltava ulkona sopivia säänsuojia.

Kanan hoito

Hyvinvoinnista huolehtiminen

Hoidossa olevaa eläintä ei saa jättää hoidotta tai hylätä. Kanan on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa.

Kanojen hyvinvointi ja olosuhteet on tarkastettava vähintään kerran päivässä ja tarvittaessa useamminkin. Vastakuoriutuneet, sairaat, vahingoittuneet tai poikkeavasti käyttäytyvät linnut on tarkastettava vähintään kaksi kertaa päivässä. Yksilöllinen tarkastus on suoritettava niille kanoille, joille se yleistarkastuksen perusteella on tarpeen. Jos tarkastuksessa havaitaan tavanomaisesta poikkeavaa, on ryhdyttävä välittömiin toimenpiteisiin asian selvittämiseksi ja korjaamiseksi.

Kanan sairastuessa tai vahingoituessa sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa. Sairas tai vahingoittunut lintu on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä. Sairauden tai vamman laadun niin edellyttäessä kana on lopetettava tai teurastettava.

Kanojen sairauksien hoidosta sekä kuolleiden kanojen lukumäärästä on pidettävä kirjaa. Kirjanpito on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan.

Kanan omistajan tai haltijan on pidettävä kirjaa eläinlääkärin kanalle antamista lääkkeistä sekä omistajan itsensä tai muun henkilön kanalle antamista lääkkeistä. Myös kanalle annetut lääkerohut on merkittävä kirjanpitoon.

Suositus:

Kanaryhmän sisäisen arvojärjestyksen sekoittamista vältetään. Jos kanaryhmiä kuitenkin joudutaan yhdistämään

tai ryhmään tuodaan uusia lintuja, kiinnitetään erityistä huomiota sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin käyttäytymisongelmiin.

Kanoilla on mahdollisuus ottaa hiekka- tai pehkukylpyjä.

Kananpoikaset (munivaksi kanaksi tai munivan kanan emoksi kasvatettava kana, joka ei ole vielä munintakypsä) totutetaan siihen pitojärjestelmään, jossa niitä täysikasvaisina tullaan pitämään.

Kanan juotto ja ruokinta

Kanoille on annettava riittävä määrä kanan tarpeet huomioon ottaen sopivaa, hyvälaatuista rehua. Rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä. Lisäksi kanojen saatavilla on oltava jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä.

Kanoille ei saa antaa sellaista ruokaa, juomaa tai muuta ravintoa, joka on niiden terveydelle vaarallista. Sellaisten ravintoaineiden, joiden puuttumisen tiedetään aiheuttavan kanan sairastumisen, antamatta jättäminen on kiellettyä. Broilereiden ruokinnassa on kiinnitettävä erityistä huomiota ravinnon koostumukseen, jotta vältetään nivel- ja luustovaurioiden syntymistä. Ruokinnassa on vältettävä rehun koostumuksen tai määrän äkillisiä muutoksia.

Kanojen ruokintaan ja juottamiseen tarkoitettut laitteet ja välineet on pidettävä puhtaina. Ulosteet eivät saa liata rehua tai juomavettä.

Suositus:

Emoille jaetaan rehua muuna aikana päivällä kuin muninta-aikana.

Kanan kohtelu ja käsittely

Kanoja on kohdeltava rauhallisesti eikä niitä saa tarpeettomasti pelotella eikä kiihdyttää. Lintujen käsittelyssä on pyrittävä käyttämään hyväksi sen lajinomaista käyttäytymistä kuten laumavaistoa. Kanoja ei saa vahingoittaa eikä käsitellä väkivaltaisesti.

Kun kanoja otetaan kiinni tai poistetaan häkistä, on kanoja käsiteltäessä noudatettava erityistä varovaisuutta. Ennen kuin kanoja otetaan kiinni tai otetaan ulos häkistä, on poistettava sellaiset laitteiden ja välineiden aiheuttamat esteet, jotka voivat vahingoittaa kanoja.

Kanat on otettava ulos häkeistä yksitellen siten, että niitä samalla tuetaan rinnasta ja suojataan siipiä vahingoittumiselta. Munintansa lopettaneita kanoja käsiteltäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, ettei niille aiheuteta luunmurtumia tai muita vaurioita.

Kanoja kuormattaessa on käytettävä himmeää valaistusta.

Suositus:

Kanoja siirrettäessä ja muutoin käsiteltäessä käytetään himmeätä tai sinistä valaistusta.

Kanalle suoritettavat toimenpiteet

Leikkaus tai muu siihen verrattava kipua aiheuttava toimenpide saadaan eläimelle suorittaa vain, jos se on eläimen sairauden tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi tarpeellista. Toimenpiteen saa pääsääntöisesti suorittaa vain eläinlääkäri. Jos toimenpiteestä aiheutuva kipu on lievää ja hetkellistä tai toimenpide ei siedä viivytystä, saa toimenpiteen kuitenkin tehdä myös muu henkilö kuin eläinlääkäri.

Siitokseen käytettävän kukon taaksepäin ja sisäänpäin osoittavan varpaan saa edellä todetusta poiketen katkaista ensimmäiseen niveleen asti kukon 72 ensimmäisen elintunnin aikana, jos toimenpiteen suorittajalla on riittävät tiedot ja taito toimenpiteen suorittamiseksi. Kiellettyjä ovat muun muassa sellaiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on kanan ulkonäön muuttaminen, esimerkiksi kanan nokan kärjen katkaaisu on kielletty, ellei siihen ole eläinlääketieteellistä syytä.

Toimenpiteisiin käytettävien välineiden ja laitteiden tulee olla tarkoitukseen sopivia, puhtaita ja toimintakuntoisia.

Kanan lopetus tilalla

Eläimen lopettaminen on suoritettava mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti. Eläimen saa lopettaa vain lopettamisen osaava henkilö, jolla tulee olla riittävät tiedot kyseisen eläinlajin lopetusmenetelmästä ja lopetustekniikasta sekä riittävä taito toimenpiteen suorittamiseksi. Kaikkien eläimen lopettamiseen käytettävien välineiden ja laitteiden tulee olla tarkoitukseensa sopivia ja toimintakuntoisia. Välineiden ja laitteiden asianmukaisen toimintakunnon varmistamiseksi ne on tarkastettava ja huollettava säännöllisesti.

Kana saadaan lopettaa ampumalla, katkaisemalla kaula nopeasti terävällä aseella tai murtamalla alle kolme kiloa painavan eläimen niska nopeasti ja tehokkaasti. Kana

saadaan lopettaa myös hiilidioksidilla. Lopetettaessa kanoja hiilidioksidilla tarvitaan muun muassa erillinen lopetuskammio ja kaasupitoisuuden mittari. Eläinlääkäri saa lopettaa kanan käyttämällä asianmukaista lopetus- tai nukutusainetta.

Jos se on eläintautien vastustamiseksi tai diagnostisoimiseksi välttämätöntä, voidaan kana eläinlääkäriin luvalla ja valvonnassa lopettaa myös muulla kuin säädetyllä lopetusmenetelmällä.

Kanan lopettavan henkilön on varmistettava, että lintu on kuollut ennen kuin sen hävittämiseen tai muihin toimenpiteisiin ryhdytään.

Tarvittaessa lisää neuvoja ja ohjeita eläinten lopettamisesta saa kunnaneläinlääkäriltä.

Eläinjalostus

Eläinjalostuksessa on huomioitava eläinsuojelulliset näkökohdat sekä eläinten terveys. Sellainen eläinjalostus tai jalostusmenetelmien käyttäminen, josta voi aiheutua eläimelle kärsimystä tai merkittävää haittaa sen terveydelle tai hyvinvoinnille, on kielletty. Myös geenitekniikan käyttö eläinten tuotannon määrälliseksi tai laadulliseksi muuttamiseksi on kielletty, jos se voi vaikuttaa haitallisesti eläinten terveyteen tai hyvinvointiin.

Eläintä ei saa pitää tuotantotarkoituksia varten, jollei sen ilmiäsuun tai perimän perusteella voida kohtuudella olettaa, että eläintä voidaan pitää ilman että eläimen pitämisen aiheuttaa haittaa sen terveydelle tai hyvinvoinnille.

Eläimen tuotantokykyyn vaikuttaminen

Eläimen tuotantokyvyn keinotekoinen kohottaminen lääkkeillä tai muilla vastaavilla aineilla tai valmisteilla on kielletty, ellei voida osoittaa, ettei niistä aiheudu haittaa eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille.

Munivat kanat

Yleiset vaatimukset

Kanahäkit on rakennettava ja varustettava siten, että linnut eivät pääse karkuun. Kaikki tilat, laitteet ja välineet, joiden kanssa munivat kanat ovat kosketuksissa, on puhdistettava ja desinfioitava kauttaaltaan säännöllisesti ja aina, kun tila tyhjennetään ja ennen kuin uusi kanaerä tuodaan sisään.

Kanalassa on käytettävä 24 tunnin valaistusrytmiä siten, että vuorokauteen sisällytetään riittävän pitkä yhtäjaksoinen pimeä aika.

Suositus:

Vuorokauteen sisältyvän yhtäjaksoisen pimeän ajan pituus on noin 8 tuntia. Ennen pimeää aikaa valaistusta vähennetään vähitellen siten, että kanat voivat asettua paikoilleen ilman vahingoittumisen vaaraa.

Kanalarekisteri

Ihmisravinnoksi tarkoitettuja kananmunia saadaan markkinoille saattamista varten tuottaa vain sellaisessa tuotantolaitoksessa, joka on merkitty maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen pitämään rekisteriin. Kanalarekisteri on maaseutuelinkeinorekisterin alarekisteri.

Kanalarekisteriin merkitsemistä varten tällaisen kanalan omistajan tulee ilmoittaa kanalan sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle:

- tuotantolaitoksen nimi ja osoite
- tuotantolaitoksen omistajan nimi ja osoite
- munivista kanoista vastuussa olevan luonnollisen henkilön (kanojen pitäjä) nimi ja osoite, jos kanojen pitäjä on muu kuin tuotantolaitoksen omistaja
- tuotantolaitoksen tuotantotapa (ulkokanala, lattiakanala, häkkikanala, luonnonmukainen tuotanto) ▶

- kuinka monta lintua tuotantolaitoksessa voidaan enintään pitää kerrallaan ja jos käytössä on erilaisia tuotantotapoja, kuinka monta lintua tuotantolaitoksessa voidaan enintään pitää kerrallaan kutakin tuotantotapaa kohden

Kanojen häkkikasvatus

Elintarvikkeeksi tarkoitettuja munia munivia *Gallus gallus* -lajiin kuuluvia kanoja ei saa 1.1.2012 lukien pitää varustelemattomassa häkissä. Varustelemattomalla häkillä tarkoitetaan häkkiä, jossa kanat eivät voi nokkia ja kuopia pehkuja, munia pesään, istua asianmukaisella orrella ja jonka pinta-ala on alle 750 cm² häkissä pidettävää kanaa kohden. Uusia varustelemattomia häkkeitä ei enää saa ottaa käyttöön.

Varustelemattomat häkit

Jos häkissä pidetään yhtä täysikasvuista kanaa, häkin pinta-alan on oltava vähintään 1000 cm². Jos häkissä pidetään kahta kanaa, kanaa kohden on oltava tilaa vähintään 600 cm². Jos häkissä pidetään kolmea kanaa tai useampia, on kanaa kohden oltava tilaa vähintään 550 cm². Samassa häkissä saa pitää enintään seitsemää kanaa.

Häkin korkeuden on täysikasvuiselle kanalle oltava vähintään 40 cm alueella, jonka koko on vähintään 65 % häkin pinta-alasta, ja muissa osissa korkeuden on oltava vähintään 38 cm. Häkin pohjan kaltevuus ei saa ylittää 14 %:a tai 8°:tta.

Ruokintakourun reunan pituuden on täysikasvuista kanaa kohden oltava vähintään 12 cm. Jos häkissä pidetään useampaa kuin yhtä kanaa, häkkiä kohden on oltava vähintään kaksi juottolaitetta tai vesiastiaa tai häkissä on oltava yhtäjaksoinen vesikouru. Vesikourun reunan pituuden on tällöin oltava kanaa kohden vähintään 10 cm.

Häkissä on oltava asianmukainen varuste, johon kanojen kynnet hioutuvat.

Suositus:

Kanoille annetaan pitopaikkaan sopivia virikkeitä, joilla kanat voivat tyydyttää lajinomaisia käyttäytymistarpeitaan.

Varustellut häkit

Kutakin häkissä pidettävää kanaa kohden on oltava tilaa vähintään 750 cm², josta käytettävissä olevaa alaa on oltava kanaa kohden vähintään 600 cm². Häkin korkeuden on oltava vähintään 20 cm niissä osissa häkkiä, jotka eivät ole käytettävissä olevaa alaa. Häkin kokonaispinta-alan on kuitenkin oltava vähintään 2 000 cm².

Ruokintakourun reunan pituuden on täysikasvuista kanaa kohden oltava vähintään 12 cm. Häkissä on oltava asianmukainen, kanaryhmälle sopiva juottolaite. Jos kanojen juottoon käytetään vesinippoja tai -kuppeja, kunkin kanan ulottuvilla on oltava vähintään kaksi nippaa tai kuppia.

Kanojen käytettävissä on oltava pesä, pehkuja nokkimista ja kuopimista varten sekä asianmukaisia orsia, joiden pituuden on oltava vähintään 15 cm kanaa kohden. Orsien on oltava kanoille sopivasta materiaalista ja sellaiset, että kanat voivat käyttää niitä vaikeuksitta.

Häkissä on oltava asianmukainen varuste, johon kanojen kynnet hioutuvat.

Häkkirivien välillä on oltava vähintään 90 cm leveä käytävä. Alimman häkkikerroksen on oltava vähintään 35 cm korkeudella lattiasta.

Avokanalat

Avokanalassa saa olla enintään yhdeksän kanaa käytettävissä olevan alan neliometriä kohden. Tästä poikkeuksena sellaisessa avokanalassa, joka on ollut käytössä 3.8.1999 ja jossa käytettävissä oleva ala on yhtä suuri kuin käytettävissä oleva lattiapinta-ala, saa kuitenkin 31.12.2011

saakka olla 12 kanaa käytettävissä olevan alan neliömetriä kohden.

Ruokinta- ja juottopaikoilla on oltava riittävästi tilaa siten, että juomasta tai rehusta ei synny tarpeetonta kilpailua. Jos kanojen ruokintaan käytetään ruokintakouruja, niiden reunan pituuden on kanaa kohden oltava vähintään 10 cm. Jos kanojen ruokintaan käytetään pyöröruokkijoita, niiden reunan pituuden on oltava kanaa kohden vähintään 4 cm.

Jos kanojen juottoon käytetään yhtäjaksoisia vesikouruja, niiden reunan pituuden on oltava kanaa kohden vähintään 2,5 cm. Jos kanojen juottoon käytetään pyöröjuottolaitteita, niiden reunan pituuden on oltava kanaa kohden vähintään 1 cm. Jos kanojen juottoon käytetään vesinippoja tai -kuppeja, kutakin alkavaa 10 kanan ryhmää kohden on oltava vähintään yksi nippa tai kuppi siten, että kunkin kanan ulottuvilla on vähintään kaksi nippaa tai kuppia.

Kanojen käytettävissä on oltava pehkuja nokkimista ja kuopimista varten. Kanoilla on oltava asianmukaiset tilat munnintaa varten. Jokaista alkavaa seitsemän kanan ryhmää kohden on oltava vähintään yksi pesätila. Jos kanalassa käytetään yhteispesiä, pesätilaa on oltava jokaista alkavaa 120 kanan ryhmää kohden vähintään 1 m².

Kanalassa on oltava tarkoituksenmukaisia orsia, joiden pituuden lintua kohden on oltava vähintään 15 cm. Orsien on oltava kanoille sopivasta materiaalista ja sellaisia, että kanat voivat käyttää niitä vaikeuksitta, eikä niissä saa olla teräviä kulmia.

Suositus:

Pitopaikassa on sellaista materiaalia, johon kanojen kynnet hioutuvat.

Lisävaatimukset vähintään 350 kanan avokanalalle

Kanaa kohden on oltava vähintään 250 cm² pehkulla varustettua aluetta, ja vähintään yhden kolmasosan lattian pinta-alasta on oltava varustettu pehkulla. Orsia ei saa sijoittaa pehkujen yläpuolelle, ja orsien välisen vaakasuoran etäisyyden toisistaan on oltava vähintään 30 cm sekä etäisyyden seinästä vähintään 20 cm.

Sellaisessa kanalassa, jossa kanat voivat liikkua vapaasti eri tasojen välillä, saa tasoja olla enintään neljä. Tasojen välisen esteettömän korkeuden on oltava vähintään 45 cm.

Jos kanoilla on mahdollisuus päästä ulos, ulkotilaan on johdettava useita vähintään 35 cm korkuisia ja vähintään 40 cm levyisiä ulosmenoaukkoja. Ulosmenoaukot on sijoitettava rakennuksen koko pituudelle, ja niiden yhteenlasketun leveyden on oltava vähintään 2 metriä jokaista 1000 kanan ryhmää kohden. Tarhassa on oltava mahdollisuus päästä suojaan epäsuotuisilta sääoloilta ja petoeläimiltä. Tarvittaessa tarhassa tulee olla asianmukaiset juottolaitteet.

Munivien kanojen emot

Kanalassa, jossa pidetään emoja, on 4–5 emoa kohden oltava vähintään yksi pesä. Jos kanalassa käytetään yhteispesiä, pesätilaa on jokaista alkavaa 100 emon ryhmää kohden oltava vähintään 1 m².

Muilta osin munivien kanojen emojen pidossa noudatetaan soveltuvin osin edellä esitettyjä munivien kanojen pidolle annettuja vaatimuksia.

Kananpoikaset

Häkkikasvatus

Jos kananpoikasia kasvatetaan häkissä, on noudatettava seuraavia tilalle sekä juotto- ja ruokintalaitteille asetettavia vaatimuksia:

Poikasten ikä (viikkoa)	Poikasia / m ² enintään	Häkin korkeus (cm) vähintään	Ruokintakourun reunan pituus (cm) / poikanen vähintään	Poikasia / vesinippa enintään
Enintään 6	85	25	2	15
Yli 6 enintään 12	50	25	3-4	10
Yli 12 enintään 18	30	38	5-8	8

Muu kuin häkkikasvatus

Jos kananpoikasia kasvatetaan avokanalassa, on noudatettava seuraavia tilalle sekä juotto- ja ruokintalaitteille asetettavia vaatimuksia:

Poikasten ikä (viikkoa)	Poikasia / m ² enintään	Ruokintakourun reunan pituus (cm) / poikanen vähintään	Vesikourun reunan pituus (cm) / poikanen vähintään	Poikasia / pyöreä vesiaastia enintään
Enintään 6	25	2	0,5	150
Yli 6 enintään 12	15	5	0,65	100
Yli 12 enintään 18	10	5	0,65	100

Jos kananpoikasten juottoon käytetään vesinippoja, on nippoja oltava riittävä määrä suhteessa kananpoikasten lukumäärään nähden.

Broileri

Broilereiden pitopaikassa on oltava pehkuu tai muuta soveltuvaa kuiviketta. Broilereiden saatavilla on oltava jatkuvasti juomavettä. Ruokinta- ja juottolaitteiden korkeutta on säädettävä lintujen kasvun mukaan siten, että kaikki broilerit voivat vaikeuksitta syödä ja juoda.

Suositus:

Pehkukerroksen paksuus broilereiden pitopaikassa on 5–10 cm.

Broilereiden pitopaikassa on koneellisesti toimiva ilmanvaihtolaitteisto.

Jos broilerin ruokintaan käytetään niin sanottua ketju-ruokkijaa, ketjun pituus broileria kohden on vähintään 2,5 cm. Jos broilerin pitopaikassa käytetään niin sanottua spiraaliruokkijaa, jonka ruokinta-astiat ovat halkaisijaltaan noin 30 cm, jokaista alkavaa 65 broilerin ryhmää kohden on vähintään yksi ruokinta-astia.

Broilereiden pitopaikassa on juottolaitteesta riippuen vähintään yksi vesinippa jokaista alkavaa 12–22 broilerin ryhmää kohden tai vähintään yksi pyöreä halkaisijaltaan noin 40 cm suuruinen vesiastia jokaista alkavaa 100 broilerin ryhmää kohden.

Broilereiden pitopaikassa on broilereita enintään 35 kg / m².

Broilereiden pitopaikassa käytetään 24 tunnin valaistusrytmiä. Vuorokausi sisältää riittävän pitkän yhtäjaksoisen pimeän ajan.

Broileriemo

Suositus:

Jos emoja pidetään lattiakanalassa (täyspehkuukanala), on jokaista alkavaa 5 emon ryhmää kohden tilaa vähintään 1 m². Emojen pitopaikassa on vähintään yksi pesä jokaista alkavaa neljän emon ryhmää kohden sekä orsia tai muita vastaavia rakenteita.

Ruokintakourun reunan pituus lintua kohden on vähintään 15 cm. Jos emojen pitopaikassa käytetään niin sanottuja kuppiruokkijoita, jotka ovat halkaisijaltaan noin 40 cm, jokaista alkavaa 100 emon ryhmää kohden on vähintään 12 ruokinta-astia.

Emojen pitopaikassa vesikourun reunan pituus lintua kohden on vähintään 2,5 cm tai pitopaikassa on juottolaitteesta riippuen vähintään yksi vesinippa jokaista alkavaa 5–15 emon ryhmää kohden taikka vähintään yksi vesiastia jokaista alkavaa 17 emon ryhmää kohden.

Emojen pitopaikassa käytetään 24 tunnin valaistusrytmiä. Vuorokausi sisältää riittävän pitkän yhtäjaksoisen pimeän ajan.

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Mustialankatu 3, 00790 Helsinki
Puhelin 020 77 2003 • Faksi 020 77 24350
www.evira.fi

